(1) विषय – व्याकरण पेज = 1

25.5 × 15.5 × 0.1 c.m.

रायण दाराविचिंत वैहमव शास्त्रे शुभाशुभ कार्यसिद्धिनामप्रथमोध्याय : ... ...

... ...

पाठे विंठोनो रामनार्थलाभगः प्रष्टु : प्रश्नतार्थ सुखास्पद

---

(2) विषय – व्याकरण (अलंकार उपमा)

पेज = 1

26.4 × 13.7 × 0.1 c.m.

ओं श्री गणेशायनमः ॥सरस्वत्यैनमः ॥
-चादिर्निपातः ॥ चपुनरथेमनु ... ...

... ...

इतिखेदार्थे स्वराश्च इत्येव मादिर्गणोनिपात-संज्ञकोभवति तत्रा

14

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

रायणदासविरचिते वैद्यकवशास्त्रे शुभाशुभकार्यसिद्धिनाम प्रथमोध्या
यः ॥१॥ अथ धनलाभप्रश्नः ॥ लग्नाधिनाथेंद्विमां शुभानां वा यदीत्थशालं कु
रुते धनेशः स्वोच्चादिगः सौम्ययुतेक्षितः स्यात्प्रश्नः स लाभं सहसा प्रकु
र्यात् ॥१॥ शीतांशुलग्नेश्वरवित्तनाथाः परस्परं संयुत वीक्षिताश्च धनत्रि
कोणोदयगा यदास्युः सदार्थलाभं प्रवदेन्नराणां ॥२॥ शशांक जीवज्ञसि
ताक्ष्याद्या वित्तायधर्मोदयकंटकस्थाः स्वोच्चादिगाः स्युर्नच पापयु
क्ताः कुर्वंति लाभं प्रचुरं सुशीघ्रं ॥३॥ स्वोच्चे वित्तलग्नेहिबुके निजोच्चे स्वो
च्चस्थिते पुत्र ग हे शुभेक्षिते स्वोच्चस्थिते लाभगते च शुक्रे सम्यक्शु
भि ग्रामपुरादिलभ्यते ॥४॥ लग्नेश्वरः स्वर्दृगतो विलग्ने निरीक्षमाणो
गगनाधिपेन कुर्यान्नृपाल्लाभमिह प्रभूतं दृष्टः शुभैः पापखगैस्त
थाल्पम् ॥५॥ शीतांशुलग्नेश्वरवित्तपानां कंबूलयोगे प्रचुरार्थलाभः
स्वोच्चे स्वगेहे च सुहृद्गृहे ल्पं नीचारि गे स्वल्पतरं न च स्यात् ॥६॥

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

॥५॥ घनेश्वरस्तु लग्नगतः कुटुंबे लग्नेश्वरः स्याद्धनदो नराणाम्॥ लग्नार्थपौ वि-
त्तगतौ विलग्ने वित्तोदयेशौ सुखवित्तदौ स्तः॥७॥ लग्नेश्वरः स्वर्क्षगतोऽवि लग्ने
लाभे धनी मपसंयुतः स्यात्॥ शीघ्रं प्रकुर्यात्स्वारि पूर्णदेहः कार्यार्थसिद्धिं
सुखवित्तलाभं॥८॥ लग्नेश्वरो लाभगतो विलग्ने लाभेश्वरो लग्नगतावुभौ चे-
त्। आयोदयेशावथ लाभसंस्थौ धनिस्थ शान्तं कुरुतोऽर्थदौ स्तः॥९॥ ल-
ग्नेशवित्ताधिपती विलग्ने निरीक्षमाणौ गुरुचन्द्रमाभ्याम्॥ उभौ चतौ वी-
र्ययुतौ विशेषाल्लाभं प्रभूतं कुरुतो नराणाम्॥१०॥ शीतांशुवित्तेशविल-
ग्ननाथा वित्तस्थिताः स्युर्बलिनो विशेषात्। लग्नेशवित्तेश्वरयोश्च न क्र
योगेन मर्त्यो धनमेति पृच्छकः॥११॥ वित्तं च तं चेद् घमयोग्ययोगे द्वयो-
श्च यायाप्तिदितयो नवित्तं प्रष्टुः प्रकुर्युः प्रचुरार्थलाभं वित्तेशजीवौ सि-
तइंदुजौ वा॥१२॥ पूर्णः शशांकोवृषकर्कसंस्थितो निरीक्षितो वा सहितः
शुभग्रहैः पापैर्विहीनो गगनार्थलाभगः प्रष्टुः प्रभूतार्थसुखास्पदं ॥५॥

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

ॐ श्रीगणेशायनमः ॥ हर र सरोनमः ॥ स्वरादिनिपातः ॥ च पुनरर्थे समुच्चयादिषु
च वा विकल्पार्थे उपमानार्थे च ह ॥ अह इति खेदार्थे पादपूरणार्थे च ॥ ।
अहह इत्यपि खेद आश्चर्ये च एव ॥ निश्चयार्थे औपम्ये वा एवं अमुना
प्रकारेण इत्यर्थे अंगीकरणे च पूर्वोक्तस्मरणे च उपमायां च नूनं निश्च
ये पृथक् भिन्नार्थे नाना बहुप्रकारवाची नाम इति कोमलामंत्रणे संभावना
यां च ऋते विनार्थे अहो आश्चर्यार्थे स्वित् उत वितर्के स्वस्ति कल्याणार्थे अस्ति
सत्तार्थे दोषा रात्र्यर्थे मृषा मिथ्या अनृते द्वौ असत्यार्थे मिथस् परस्परार्थे अथ अथो
एतौ आनंतर्यार्थे मंगलारंभयोः अथ अर्थान्तरकथने च ह्यस् स शब्दः गतदिनार्थे
श्वस् आगामिदिनार्थे उच्चैः उच्चत्ववाचकः अतिशयार्थे वाचकश्चैवं उच्च
कैरपि नीचैः नीचके नीचत्वार्थे स्वर् स्वर्गार्थे अंतरमध्ये प्रातः प्रभाते पुनर्
रकृय सरा तो द्वौ योनः पुनः द्वितीयवारार्थे अंतरेण विनार्थे अंतरा मध्यार्थे

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

॥श्री॥

नमस्त नमस्कारार्थे अलं भूषायां निवारणे पर्याप्तिसामर्थ्ये च कृतं निवारणे पूरणार्थे
अमानोनाने एते चत्वारः प्रतिषेधार्थे ईषत्सो कार्थे किल खलु वै एते त्रयो विनिश्च
यार्थे स्मरणार्थे च आरात् निकटार्थे दूरार्थे च दूरान्दूरार्थे म शं अत्यर्थे यतः यस्मा
त्कारणात् ततस्तस्मात्कारणात् स्वराश्च अ आ इ ई उ ऊ ऋ ॠ ऌ ॡ ए ऐ ओ औ
एते निपाताः एते चतुर्दश तत्र अ संबोधने भर्त्सने च इ संबोधने उ रोषे ओ तोस्पृहा
र्थे निवारणे च ऋकार ऌकारौ तौ भवतः च के ए संबोधने ऐ आश्चर्ये अनुनये ओ औ
भवत्यर्थे ओं अंगीकारे आश्चर्ये च इत्यादिर्गणो निपातसंज्ञो भवति आदिशब्दाद
न्येपि ज्ञेयाः सहसा कं सार्द्धं सह शं सम ॥ एते सहार्थे कच्चित् इष्टपरिप्रश्ने अपि को
मलार्थे मं नरणे ननु निश्चये वितर्के च स्यात् अनेकार्थवाचकः त्वर्थः इति स
मान्यर्थे मन्ये इति वितर्के विचारणे च स्वाहा देवहविर्दाने स्वधा पितृह
विर्दाने हं तद् इति रक्तार्थे स्वराश्च इत्येवमादिर्गणो निपातसंज्ञको भवति ननुचा

॥श्री॥

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA